

HOE ZIT DAT NU MET HET VROUWENEILAND?

Pierre Lasson,
de Knutselmurf,
Vitali

Interview met Vitali – door Vickie Rosseel

Dinsdagavond, 26 juli 2011. We treffen Vitali ten huize van zijn eigen, waarachtige striptekenstudio, te Antwerpen-Noord, België. Op straat is het rustig en warm, daarbinnen gonst het als een bijenkorf en is het nog warmer. Om de vijf minuten komt een tekenaar onze conversatie doormidden hakken. “Waar precies moet deze plaat?”, “Wie heeft dit getekend?”, “Zijn er nog pagina’s met voorgetekende kaders?” – problemen die Vitali met een kwinkslag oplost. Maar één enkele keer roept hij in paniek uit: “O nee! Deze gehele pagina hebben we vorige week al getekend!”. Ondertussen speelt er keiharde jazzmuziek, in de tuin troepen rokers samen. Temidden van deze drukte staat Vitali ons bijna stoïcijns te woord. Hij heeft dit interview dan ook zelf besteld. “*Het Vrouweiland* kan vast een verklarende inleiding gebruiken. Dus laten we maar beginnen...”

Vitali, je hebt deze graphic novel, Het Vrouweiland, niet alleen gemaakt, maar met de hulp van een tekenstudio, Studio Vitali. Wat moeten wij ons daarbij voorstellen?

Inderdaad, omdat ik niet zonder kon. Zoals je ziet: het is geen flauwekul; deze tekenstudio lééft. Op een paar kleine, volstrekt onbelangrijke publicaties na is *Het Vrouweiland* mijn debuut als stripmaker. Ik ben al goed veertig jaar oud, en wat voor zin heeft het om op je veertigste nog te debuten met een flinterdunne bijkomstigheid? Dat was dus een van de weinige dingen die ik op voorhand begreep: deze strip, wat voor iets het ook wordt, moet een heel erg dikke strip worden. Iets van driehonderd bladzijden minstens. Het zijn er bijna vierhonderd geworden. ‘Kilometers lopen’ noemen ze dat in de stripwereld. En dat kon ik niet klaarspelen in mijn eentje.

Dus daarom heb je de hulp ingeroepen van een stel anderen: om die massale kwantiteit alvast te bereiken...

Ik kende geen enkele tekenaar met genoeg tijd, moed en/of energie voor zo’n fenomenale onderneming. Een strip maken is per definitie arbeidsintensief, dus hoe maak je zo’n uitgebreid epos? Op een stripworkshop van mijn broer Serge, in

Gianmaria Caschetto, Serge Baeken, Tim Visual, Jeroen Baeken, Kevin Cuyt, Koen Boyden

stripwinkel Mekanik, zag ik een paar jonge kerels hun briljante potloden verprutsen aan tamelijk hopeloze stukjes scenario. En vanzelf begon het mij te dagen: als ik nu tien tekenaars vind die ieder dertig platen voor hun rekening willen nemen, dan kom ik er ook. Ik dacht ik er op die manier in een jaartje tijd mee klaar te zijn, wat echter getuigt van een misdadig optimisme. Vijf jaar van mijn leven is eraan voorbijgegaan. Wel, niet vijf jaar lang iedere dag natuurlijk.

En ook niet steeds van negen uur 's morgens tot vijf uur 's middags?

Dat niet – maar toch wel mooi van acht uur 's avonds tot vier uur 's nachts. Dus écht wel hard labeur!

Maar waarom heb je die strip toch niet gewoon getekend?

Helaas, het is bewezen dat ik het tekentalent mankeer. In het begin heb ik ook wel zelf aan deze strip meegetekend, voor het zuivere plezier van die bezigheid: een muziekje op, de ramen wijd open en nergens meer aan denken. Maar de tekenaars van Studio Vitalski zelf hebben mij geleidelijk aan in feite weggelachen. Af en toe liet ik ze, niet zonder trots, mijn gedetailleerd uitgewerkte platen zien, maar dan vroegen ze: “Zijn dat de krabbels voor een nieuw stuk scenario?”. Rond

pagina 80 gaf ik er de brui aan. Wel ben ik van toen af aan intenser begonnen te deejayen op onze bijeenkomsten.

Hoeveel tekenaars hebben er uiteindelijk meegewerkt aan dit boek?

Dat hebben we zonet eindelijk eens nageteld: het zijn er, mijzelf dan toch meegerekend, precies dertig. Dus een waarlijk komen en gaan van gedreven vrijwilligers. Maar zeker niet de eersten de besten!

Hoe leid je dat in goede banen? Voor je het weet, heb je in plaats van een tekenstudio een zelfverklaard speelhol uit de grond gestampt.

Daar heb je gelijk in en daar waren we aldoor beducht voor. Het geluk viel mij te beurt mij te mogen verlaten op een harde kern van een drietal ronduit geniale tekenaars, wier engagement behoorlijk fanatiek was en die van het begin tot het einde bleven meedraaien. Zonder hun vooraf gegarandeerde aanwezigheid durfde ik zelfs geen tekensessie te organiseren. Doordat hun talent zo groot is, ervoeren de andere tekenaars het vanzelf als een leerrijke eer om aan hun zijde te komen staan knutselen.

Wie zijn die drie tekenaars dan?

Dat gaat om te beginnen in gelijke mate over mijn oudste broer Serge Baeken en mijn goede vriend en medefilosof Bert Lezy. Als ik hun werk zie, schiet ik vol. Aanvankelijk werkte ook mijn jeugdvriendin Vickie Rosseel vaak mee, maar die kreeg het te druk en scheen ook niet tevreden met haar eigen resultaten.

Toen zij verdween, opgeslokt door ander werk, werd haar essentiële plaats als vanzelfsprekend ingenomen door Dimitri Sakelaropolus, alias Jangojim. Deze drie rastekenaars – Serge, Bert en Jango – vormen de hardcore van dit boek. Zij maakten dat de studio bleef draaien, en verder hielden ze nauwgezet in de gaten dat onze strip visueel toch een béétje coherent zou blijven.

Dus een drietal harde wroeters, en voorts een komen en gaan van losse medewerkers?

Neen, tussen die kleine, harde kern van drie tekenaars aan de ene kant en die bende meer vrijblijvende vrijwilligers aan de andere kant, onderscheiden we nog een soort tussencategorie: tekenaars die ietsje later pas aan boord kwamen, maar die vanaf dan toch tamelijk hardnekkig bleven terugkeren om tamelijk hard door te wroeten. De geniale Tim Visual, die overigens de uitvinder is van een eigen tekenmachine, de virtu-

Kevin Cuyt, Tim Visual, Steven De Rie, Bert Lezy, Vitalski, Serge Baeken, Gianmaria Caschetto, Nathalie De Cock

oze Italiaan Gianmaria Caschetto, de van de *Urbanus*-strips bekende Steven De Rie. Ook Koen Boyden, Jim-bar en Kenneth Cools kwamen erg vaak terug en zetten hun beste beentje voor.

Maar de beroemdheden, zoals Brecht Evens of Kim Duchateau, waren er minder vaak?

Die zijn inderdaad maar een, twee of drie keer langsgeweest. Maar hun bijdrage springt natuurlijk erg in het oog, omdat ze op zo'n eigen, goed herkenbare tekenstijl bogen. Denk ook bijvoorbeeld aan de platen van Kolchoz. Hij was hier maar twee of drie keer, maar zijn werk behoort tot het allerbeste van de verzameling en het boek valt er telkens op open. Ik ben een gelukkige bastaard!

Dat zal wel – want waarom eigenlijk deden al die mensen mee? We nemen aan dat ze er niet veel rijker van werden, of toch?

Soms gaf ik iemand van die arbeiders wel eens een bijzondere dvd cadeau of een door Will Eisner gesignde linografie, maar inderdaad: we draaiden op idealisme. Een vriend van mij, Frank Zorro, getroostte zich de moeite om voor dit project subsidies aan te vragen bij het Vlaams Fonds voor de Letteren,

maar zelf wist ik op voorhand dat we nul op het rekest zouden krijgen. Die commissie wordt bestierd door tekenaars die, mijns inziens, zelf totaal niet kunnen tekenen. Maar oké, zo draait de wereld. Frank Zappa zei het al: als je iets goeds wil maken, verdien je er niet alleen niets aan, maar kost het je bovendien.

Dus alles bleef draaien, gewoon door de zuivere wil om dat boek voor elkaar te krijgen.

Absoluut waar. Plus het plezier van het samenzijn op zich. Vergeleken bij een muzikant of een basketballer of zelfs een bankbediende leidt de gemiddelde striptekenaar een afgrijselijk eenzaam bestaan. Hij zit maar wat aan te modderen in zijn verdomhoekje; slechts af en toe krijgt hij, via mail, een complimentje binnen, of anders zelfs een aangetekend schrijven van de deurwaarder. Vandaar dus de ronduit vreugdevolle verademing voor een tekenaar om de kans te krijgen zij aan zij te staan met een respectabele collega, teneinde samen aan één en hetzelfde onbeteugelde avontuur te kunnen doorknutselen. Ze hoefden niet wakker te liggen van het verhaal; ze konden gewoon tekenen en tussendoor ook wel moppen tappen. Je hebt er geen idee van hoeveel er hier wordt afgelachen!

En jij daar danvan profiteren...

In zekere zin wel. Ik gaf die tekenaars gratis pils en af en toe een bord spaghetti; ik soigneer ze naar beste vermogen. Maar terwijl ze lachten, schoof ik hen wel permanent nieuwe, lege bladzijden voor hun neus. En echte babbelkousen, die meer babbelden dan tekenden, werden letterlijk op straat gezet. Maar het meest waardevolle voor al die mensen was hun ambiancerijke interactie. De commentaren op elkaars werk, waardoor er ook constant nieuwe ideeën aan het oppervlak kwamen.

Het resultaat is alleszins verbijsterend, jawel...

Het boek zelf... Ja, wat een ding...

Zowel het verhaal als de tekenstijl gaat aldoor alle zeventien kanten van de wereld tegelijk uit...

Geloof het of niet: behalve dat we er vijf jaar lang mee bezig zijn geweest, is er aan dit project ook twee jaar voorstudie voorafgegaan. Ik kan dit verifiëren, omdat die voorstudie zelfs gepubliceerd werd, in 2005 door uitgeverij Kingkong met als titel *Pierre op het Vrouweiland*. Het ontwerpen van de figuurtjes, uitzoeken in welke omgeving die figuurtjes het best tot hun recht komen: dat heb ik allemaal uitgedokterd. Maar desondanks: het scenario zelf is op hetzelfde ogenblik

Tim Visual, Bert Lezy, Maarten De Saegher, Serge Baeken, Jangojim, Jim-bar

ontstaan als het tekenwerk. De inspiratie van die tekenaars moest in het verhaal kunnen meespelen. Soms stond ik echt koortsachtig op nieuwe teksten te zwoegen, terwijl een tekenaar of twee er ongeduldig bij stonden te wachten – met vaak lastige toestanden als gevolg.

Inderhaast gebeurde het wel eens dat ik twee tekenaars, volstrekt per ongeluk uiteraard, dezelfde tekstpagina meegaf. Wanneer de tweede tekenaar mij dan zijn resultaat liet zien, durfde ik hem niet eens op te biechten dat hij dubbel werk had geleverd. In plaats daarvan probeerde ik die platen dan toch nog te behouden, namelijk door alleen de inhoud van de tekstballons te veranderen. *Ha ha!*

Kon je dan niet, voor het scenario, met meer orde te werk gaan?

Een schrijver is net zo eenzaam als een tekenaar. Die mensen van Studio Vitalski prikkelden mijn verbeelding. Zo kon ik de teksten naar de hand van de tekenaars schrijven. Geleidelijk aan werd duidelijk dat Bert Lezy bijvoorbeeld erg goed was in zombie-achtige toestanden, terwijl Serge Baeken dan weer lyrisch werd bij scènes met veel jonge vrouwen die massaal door elkaar lopen. Tim Visual kon op zijn beurt weer als geen ander overweg met het personage Prins Miki.

Jangojim, Anneke Caramin, Serge Baeken (zittend), Kenneth Cools, Gianmaria Caschetto, Steven De Rie, Koen Boyden, Caryl Strzelecki

Vandaar dus dat jullie er algaauw vijf jaar zoet mee waren: aldoor van die experimenten!...

God weet het: we hebben alle mogelijke fouten gemaakt die een mens kan verzinnen. Een massa tijd hebben we verloren met een discussie over inkleuring. Mij leek het vrolijk en commercieel interessant om de ganse strip in full colour uit te brengen. Bert Lezy was daar van meet af aan tegen, maar ik drukte mijn plannen door. En zo werden er mooi 240 bladzijden ingekleurd, behalve door Bert en Serge goeddeels ook door mijn broer Jeroen Baeken.

Maar vreemd genoeg: het stripboek boette daardoor in aan coherentie. Voor al die wisselende tekenstijlen bleek zwart-wit een bindende factor. Toen we naar zwart-wit wilden teruggrijpen, bleken de oorspronkelijke pagina's intussen zoek te zijn geraakt. Met de computer moesten toen al die ingekleurde bladzijden weer ontkleurd worden. Dat heeft alles bij elkaar een jaar geduurd! Een paar keer hebben we Jahwe gewoon gevraagd om te worden neergebliksemd. Geleidelijk aan ontstond de term 'lassonade': het bezig zijn met de verhalen van Pierre Lasson, zonder überhaupt nog naar een voltooiing daarvan te durven verlangen.

Je bezigde daar de term 'coherentie'. De samenhang van deze graphic novel staat inderdaad op losse schroeven, mede

Jangojim, Kenneth Cools, Serge Baeken, Quinten Baeken, Kevin Cuyt, Gianmaria Caschetto, Koen Boyden, Anneke Caramin, Tim Visual, Pierre Lasson

doordat alle tekenaars klaarblijkelijk hun eigen, aparte tekenstijl hebben gehandhaafd. Iedere bladzijde, bijkans ieder plaatje heeft een andere signatuur...

Dat klopt, en die wisselende tekenstijlen zijn juist uiterst belangrijk! Studio Vitalski wil, om het groot te zeggen, een soort postmoderne parodie zijn op Studio Vandersteen, of Studio Hergé, of de Toonder Studio's of... noem maar op. In wezen zijn die studio's geen heuse, artistieke collectieven. Veeleer zijn het mensonterende fabrieken waar de persoonlijkheid van alle deelnemers systematisch onder de knoet wordt gehouden.

Amerikaanse studio's zoals die van Stan Lee zijn al ietsje milder: de medewerkers krijgen daar tenminste de kans om hun eigen specialiteiten naar voren te schuiven. Plus: vooraan in ieder verhaal krijgen ze de vermelding en het krediet daarvoor. De handlangers van Jef Nys of Mehro en consorten zijn totaal inwisselbaar, het zijn robots; die tekenaars konden al net zo goed dood zijn.

Dat in *Het Vrouweiland* al die vele, diametraal van elkaar verschillende stijlen onbeschaamd bij elkaar staan gedrukt, is voor mij cruciaal. Het is revolutionair! Ten eerste kan je bij het lezen van ons stripverhaal lijfelijk gewaarworden hoezeer de makers zich bij het scheidingsproces geamuseerd hebben

en hoe ze zichzelf hebben kunnen zijn. Onze samenleving is heden ten dage al fascistisch genoeg, ook zonder die slavenstudio's.

Bovendien, wat zo mogelijk nog meer telt: die wisselende stijlen houden de lezer klaarwakker, wat ik je brom. In eender welke stripwinkel kun je een vloedgolf aan prachtige stripverhalen beetgrijpen: prachtig getekend, prachtig uitgegeven, professioneel doordacht – maar als je er eenmaal wat in blaadt, raak je toch teleurgesteld, doordat de verrassing meteen wegebt. Heb je van een bepaald stripboek één, twee of drie pagina's gezien, dan heb je ze feitelijk allemaal gezien. Daarom zal de democratische methode van Studio Vitali een trend zetten. Vroeg of laat zullen alle studio's zo werken. Schrijf dat maar op.

Maar valt door die veelheid aan stijlen het verhaal soms niet uit elkaar?

Ik dacht van niet. Dat is iets waar we nauwgezet op toegezien hebben: het axioma dat de personages door dik en dun herkenbaar moesten blijven. Tekenaars die té hard uit de bocht gingen, zuiver voor de vorm of omdat ze niet nuchter waren of waarom dan ook, werden steevast teruggedrukt. Duidelijkheid bovenal, zo luidde het criterium. En een béétje schoonheid nastreven, in de klassieke zin van het woord, moest ook kunnen. Al geef ik toe dat niet alle platen van eenzelfde virtuositeit getuigen.

Het spannende is dan weer dat het zwakkere tekenwerk wordt opgetild en meegezogen door het betere werk in de omgeving. Proefondervindelijk kwamen we zelfs tot het inzicht dat, hier en daar, het ietsje 'zwakkere' werk juist nodig was – namelijk voor dat zeer aangename gevoel van vrijheid. In de naam van de expressiviteit.

De figuren zijn inderdaad wel erg herkenbaar...

Dankjewel. Bij uitstek ben ik fier op de vorm van het hoofdpersonage, Pierre Lasson zelf. Met die bolle vormen in de onderkant van zijn kapsel is hij een parallel van Mickey Mouse, die immers net zulke bollen heeft, maar dan van boven op zijn kop. Maar zelfs een baby herkent die vorm. Dat is gestaltpsychologisch. Kinderen zijn dol op Pierre Lasson.

Werkten er ook dames mee aan dit verhaal?

Uiteraard: Nathalie de Cock, Anneke Caramin, Katja Steenhoudt en Hannelore Van Dijck. Per toeval is hun aandeel niet erg groot, maar als je een stripverhaal ambieert met als onderwerp een vrouweneiland, zou het wel droevig zijn als de makers daarvan alleen maar een jongensclubje waren. Sowieso

Tammie, Vitalski, Babs, Elvira

zie je op stripbeurzen wat mij betreft te veel mannen en te weinig vrouwen. Al te veel in hun puberteit gestagneerde, gefrustreerde jongetjes heersen over het Rijk van de Zevende Kunst.

Waarom gaat dit verhaal eigenlijk over een vrouweneiland?

We moesten een zeer universeel onderwerp hebben, en een eiland waar alleen maar vrouwen leven, prikkelt de verbeelding toch wel, ook als je geen stripfanaat bent of wat dan ook. Zelfs een heftruckchauffeur bij General Motors kan zich er wat bij voorstellen. De opzet is trouwens niet uit de lucht gegrepen: in de tijd van Columbus geloofden westerse zeevaarders daadwerkelijk in het bestaan van zo'n vrouweneiland. In het logboek dat Columbus zelf bijhield toen hij Amerika ontdekte, kun je lezen dat hij er zelfs een paar dagen lang warempel naar op zoek is geweest. In plaats daarvan kwam hij op een eiland waar alleen maar leguanen rondliepen – echt waar!

Het idee van een curieus eiland is in de vertelkunst op zich al klassiek...

Dat klopt. Zo'n eiland is dan ook wel handig voor een verhalenverteller. Je kan je personages aan het reizen zetten, zoals Odysseus of zoals Sint-Brandaan, naar wie in deze graphic novel geregeld verwezen wordt. Het is ook praktisch om je figuren in een aparte, geïsoleerde omgeving te plaatsen waar hun grammatica vrij spel kan krijgen. Tenslotte gaat zo'n

vrouweneiland niet alleen maar over je verbeelding. Toen de schrijver Jonathan Swift zijn figuurtje Gulliver erop uit stuurde, onder meer naar het eiland van de Lilliputters, was dat voor hem een manier om kritiek te formuleren op het Engeland van zijn tijd.

Met *Het Vrouweiland* wil ik iets zeggen over de menselijke existentie in het algemeen, over angsten en begeheden die typisch menselijk zijn. Denk je van dit stripverhaal de onnozele context weg, dan houd je hier en daar verdomd literaire dialogen over aangaande schuldgevoelens, vadermoorden, amoureuze begeren, wraaklust, noem maar op. Al is het verhaal in zijn geheel uiteraard vooral één groteske troep flauwekul van de allerbovenste plank!

En zo zag dus een gloednieuwe graphic novel het daglicht, uniek in zijn soort.

De term 'graphic novel' is uiteraard blasé. Lijvige stripromans bestaan al vele decennialang, maar sinds kort moeten die dingen opeens 'graphic novels' heten. Die trend willen we belachelijk maken. Deze strip is een avonturenstrip. Maar met alle intelligente koppen die eraan hebben meegewerkt, blijkt dit boek tegelijkertijd een synthese te bieden van honderd jaar stripgeschiedenis.

Er zitten verwijzingen in naar Tardi, naar Frank Miller, naar Franquin. Sommige scènes komen rechtstreeks uit het boek *Kuifje in Tibet*. De piraten uit *Asterix* komen hier ook voorbijgevaaren – alleen: in plaats van tegen de Galliërs trekken ze ten strijde tegen een perfide soort vakbondsleider. Er zit ook behoorlijk wat *Suske & Wiske* in en noem maar op. Al gaat dit dieper dan een parodie; het zijn archetypes die opborrelen en die het verhaal een labyrinthische aard verlenen. Zo ervaar ik het zelf. *Fuck you* als jij er anders over denkt.

En de toekomst?

We zijn reeds aanzienlijk ver gevorderd met een tweede stripverhaal. Binnen een jaar of tien hoor je daar meer van!

Achterin deze uitgave staan de auteurs van elke afzonderlijke tekening vermeld.

STUDIO VITALSKI IS

KERNAUTEURS:

Serge Baeken (°Turnhout, 1967) is een grafisch huurling met opdrachten voor onder meer *Trends*, *Humo* en *De Tijd*. In 2008 reisde hij voor een tekenreportage voor *NRC/Handelsblad* en *Knack* naar China. In 2009 was Serge Baeken officieel Stadstekenaar van Turnhout. Hij deed expo's in La Rocca, Mercator Gallery, Mekanik Strip, Lambiek en meer. Bij Uitgeverij Bries verschenen van zijn hand de strips *Zzz* en *The No Stories*. Houtekiet publiceerde *De Maagd Van Antwerpen*. Uitgeverij Xtra brengt jaarlijks een lijvige bundeling uit van zijn schets- en tekenwerk: *Prefab* in 2009, *Shuffle* in 2010, *50/50* in 2011.

Jangojim – alias Dimitri Sakelariopolus (°Merksem, 1985) is een striptekenaar en illustrator uit Antwerpen met Griekse roots. Hij publiceerde kleurrijke, happy illustraties in onder andere *Dwars*, *Vice Magazine*, *Museumgids KMSKA*. Deed exposities in Mekanik Stripwinkel, Bries Space en Dok Gent. Maakte een tekenfilm voor Viewseeder Event, Metropolitan. Werd ook schuldig bevonden aan diverse muurschilderingen.

Bert Lezy (°Lier, 1970) is graficus, schilder, live performer en videoartiest. Hij maakte illustraties voor onder meer *De Leeswolf*, *Luchtpost* en *Keen Magazine*. Runt tweeweekelijks het ophefmakende programma *Blaastaal* op Radio Centraal. Creëerde vele muurschilderingen, onder andere in Café Het Zeezicht en in Bar Nadar. Expo's onder meer: *Zo Leven De Dieren* in CC Luchtbal, *Eigenlijk Wil Ik De Jongeren Alleen Maar Opzweepen* in Huis Campo, Battenbroek (Mechelen). Een staalkaart vind je op www.bertlezy.be. Bert is vooral tegen misplaatste ernst.

Vitalski (°Turnhout, 1971) is officieel de Antwerpse Nachburgemeester. Hij publiceerde een tiental romans, een dichtbundel en reeksen columns voor onder meer *De Morgen*, *Klara* en *Gazet Van Antwerpen*. Sinds jaar en dag maakt hij onze podia onveilig als charmezanger en meer nog als cabaretier. In Nederland won Vitalski de Johnny van Doornprijs 2005 voor Beste Spoken Word. In 2010 verscheen zijn geruchtmakende autobiografie *Ik Slaap Als Een Croissant*.

WEZENLIJKE AUTEURS:

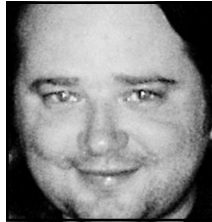
Koen Boyden (°Turnhout, 1975) is voornamelijk actief via mixed media installaties. Stelde onder andere tentoon op Ithaca in Leuven, bij Van Blerck Galery in Antwerpen, N. Docks and friends in MHKA te Antwerpen, Het Groot Beschrijf in de Beursschouwburg te Brussel en ARASTT in De Warande, Turnhout. Soms schildert Koen Boyden met elektrische gitaren.

Gianmaria Caschetto (°Milaan, 1980; woont in België sinds 2006) was decor- en kostuummaker voor Teatro dell'Elfo en Teatro Libero te Brera, Lombardije. Vanaf 2005 is hij actief als illustrator voor gidsen en schoolboeken voor uitgevers als Touring Editore, Zanichelli, Averbode en De Boeck.

Kenneth Cools (°Bonheiden, 1985) is overdag bio-ingenieur en 's nachts aan het Sint-Lucas afgestudeerd graficus. Tekende allerlei illustratiewerk en grafische ontwerpen. Heeft mooie ogen, brede schouders en stijlvolle T-shirts.

Jan-Bart Debruyne (°Gent, 1974) studeerde desktop publishing, animatiefilm en grafische vormgeving. Maakt korte films en animatiefilms met de prijswinnende Studio Van Schoor, tekent voor Clint.be en Stad Antwerpen. Verzamelt strips, platen en films.

Steven De Rie (°Amsterdam, 1968) publiceerde onder meer in *Weirdo's* en *Wartaal* en bij Het Stripschap *De Stille getuige* (1994). Maakte voor diverse tijdschriften tal van cartoonreeksen, onder andere *De Gazetmadam*, *Zeefdrukkers*, *Blind Date*, *Poespoes* en *Sam en Moos*. Creëerde een waaier van illustraties voor T-shirts, affiches, spel-cd-roms en websites. Vooral, sinds 1997, is Steven De Rie werkzaam als assistent van Willy Linthout voor de *Urbanus*-stripreeksen en *Het Jaar Van De Olifant*. Heeft inmiddels meegewerkt aan zo'n zeventig albums.

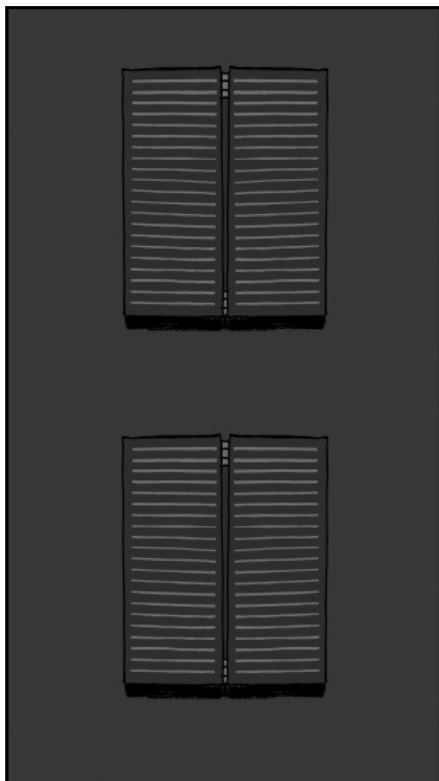

Tim Visual (°Leuven, 1982), oprichter van grafisch bureau Indianen, ontwerper van een heuse tekenmachine. Grafisch werk voor onder meer Bronks, HETPALEIS, Afreux en Ars Electronica. Exposeerde in *Private Bits* te Kopenhagen en *Salone Del Mobile* in Milaan. Publiceerde in *Private Bits* en *IMAL* en *Add Magazine*.

LEVERDEN EEN-, TWEE- TOT DRIEMALIGE BIJDAGEN:

Jeroen Baeken
Quinten Baeken
Sebastiaan Baillieux
Jens Claessens
Kevin Cuyt
Nathalie De Cock
Maarten De Saeger
Marijn Dionys
Kim Duchateau
Brecht Evens
Gilliom
Kolchoz
Maarten Otten
Martin Pepe
Rayman
Vickie Rosseel
Katja Steenhaut
Caryl Strzelecki
Yannick Val Gesto
Mathias van den Berghe
Hannelore Van Dijk

SPECIALE DANK AAN:

Carmen Baeken
Manu Bruynseraede
Anneke Caramin
Anna Dudec
Peter Moerenhout
Frank Potters
Theater Froefroe
Ger van Wulften

